

Vas Vármegyei Építész Kamara

Szakmai kirándulás

Zirc-Pannonhalma-Nyúl

2026.05.09

6:30	gyülekező MMIK
6:45-9:00	utazás Zircre (128 km)
9:15-9:45	Ciszteri Látogatóközpont - vezetett látogatás Műemlékkönyvtár
10:00-10:30	vezetett látogatás Bazilika
10:30-12:00	szabad program: Arborétum, Királyterem, Vöröstorony, Rendtörténeti kiállítás
12:00-12:50	utazás Pannonhalmára (40 km)
13:00-14:30	Monostorlátogatás (vezetett)
14:30-15:00	ajándékbolt, szabad program
15:00-16:30	Séta az Apátság környékén (arborétum, kilátó stb.) kamarai vezetéssel
16:30-16:45	utazás Nyúlra (10 km)
16:45-17:00	séta a borospincéknél
17:00-18:30	evés-ivás a Szél Fiai Fogadóban és/vagy rövid túra a Lilla-hegyi kilátóhoz (2*1,1 km)
18:30-20:30	utazás Szombathelyre (112 km)

Belépőjegy árak:	teljes árú	diák/nyugdíjas
CISZTERCI LÁTOGATÓKÖZPONT - Zirc		
Cultura jegy (kombinált) arborétummal	5 500	4 500
Pannonhalmi Apátság		
Monostorlátogatás vezetéssel	4 300	2 800
összesen:	9 800	7 300

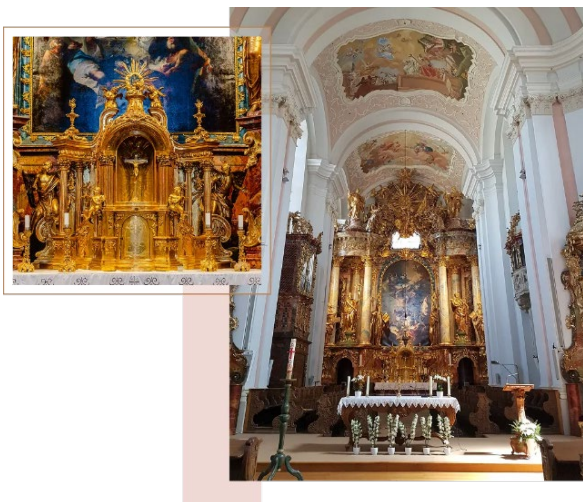
-A busz költségét a Vas Vármegyei Építész Kamara állja.

-Az opcionális vacsora szervezés alatt áll, annak kínálatáról és árairól a jelentkezőket e-mailben fogjuk tájékoztatni.

CISZTERCI LÁTOGATÓKÖZPONT - ZIRC

A Zirci Ciszterci Apátság egy gyönyörű zöld területen öt kiemelkedő nevezetességgel várja az épített és természeti szépségek iránt érdeklődő vendégeit! Hit, kultúra, élmények a Bakony ölelésében.

Bazilika

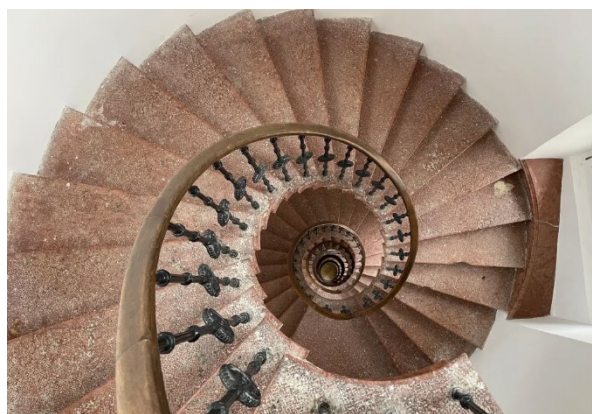

A zirci apátsági templom Magyarország egyik legszebb barokk stílusú építménye, három különleges, máshol nem látható nevezetességgel. A Zirci Ciszterci Apátság messziről felismerhető körvonalú, kéttornyú temploma, egyben Zirc város jelképe is. Magyarország egyik legszebb barokk stílusú építménye, három különleges, máshol nem látható nevezetességet is rejt a falai között. Ez a szerzetesi templom az apró titkok és a barokk színpadiasság különleges elegyét kínálja.

Másfélszáz lépcső egy csodás panorámáig

Vöröstorony: innen nézz szét!

A hely, ahol mindenki fotózik. Magyarország legmagasabban fekvő városának, Zircnek a második legmagasabb tornya. Ha ide felmászol, lent ne felejtse véletlenül a mobilodat vagy a fényképeződet, mert ez a magasslat kínálja a város és az egész Bakony legszebb panorámáját, ahogy legyezőszerűen körbevesz a város és azon túl a zöldellő dombok.

A középkori apátság pusztulását követően, 1726-ban kezdődött meg az újjáépítés évszázados folyamata. Kiemelkedő Villax Ferdinánd apát működése, aki a 19. században több új szárnyal gazdagította az apátságot. 1847-ben készült el a Vöröstorony, amely nevét egyrészt a tetőteraszig vezető 146 vörösmárvány lépcsőről, másrészt az építésekor vörösrézrel borított tetőjéről kapta. Villax apát idején látogatott ide Ferenc József császár, akinek a veszprémi országúton felbukkanó kocsiját a ciszterci szerzetesek a frissen épített toronyból figyelték.

Három egybenyló terem nemes eleganciája

Királyterem: a legelőkelőbb

Korabeli bútorzatok, falfestés és csodás festmények jelenítik meg a 19. század hangulatát. A Királyterem a monostor nyugati szárnyával egy időben, 1844–1846 között épült. Sajnos az eredeti tervek és az eredeti berendezési tárgyak is elpusztultak a történelem viharaiiban. Az apátság reprezentációs terében királyi és főúri vendégek szálltak meg.

I. Ferenc József császár kétszer járt itt. A Habsburg Birodalom területén az apátságokban gyakran épültek ilyen lakosztályok. Többségük a monostorokba ellátogató császárok és más nemes vendégek méltó fogadását szolgálta. Az építető apátok a díszes berendezéssel a hűségük mellett apátságuk fontosságát is kifejezték. A zirci Királyterem falai között magasrangú egyházi személyek is rendszeresen megfordultak: a generális apátok éppúgy mint az apostoli nunciusok – közülük Cesare Orsenigo az 1920-as években a karácsonyi ünnepeket rendszeresen itt töltötte.

Ciszterci Műemlékkönyvtár

Műemlékkönyvtár: a tudás helye

A ciszterci rend központi gyűjteménye számtalan érdekességet rejt. 1944-ben például egy katonai repülő zuhant be ide. És azt tudtad, hogy a nagyterem egyik asztala átalakítható létrává? Vajon hány kiló a rajta nyugvó szertartáskönyv? A gyűjtemény legrégebbi kötete egy ősnymtatvány 1470-ből, de a legfrissebb magazinok is megtalálhatók.

Már a középkori monostorban is létezett könyvtár, ahol 100 kódexet őriztek. Erről nem maradt fenn semmilyen forrás, mert a kezdeti virágzás után az apátság a török korban elnéptelenedett. A 18. század elején az újraalapító német szerzetesek hozták magukkal a mai könyvállomány első darabjait.

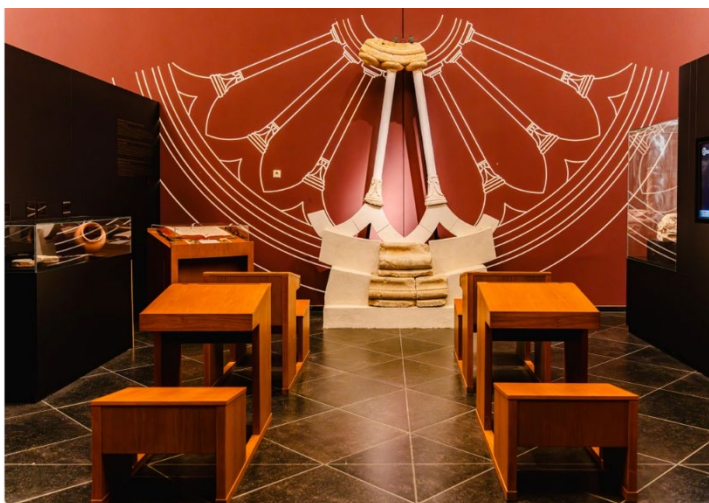
A ciszterciek felvállalta közoktatási feladatok bővítést igényeltek. Így épült meg először a szerzetesi teremkönyvtár, ahol a 19. század végére már 45 ezer könyv sorakozott a polcokon, ami mára 65 ezer kötetre gyarapodott. A tárlókban a legszebb könyvek vannak kiállítva.

A zirci szerzetesek termékeny évszázadai

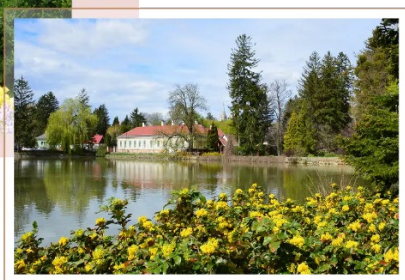
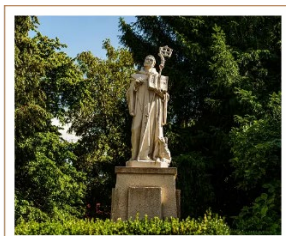
Rendtörténeti kiállítás

Ezt az apátságot – a hosszú török és a rövid kommunista korszak kivételével – igazából megkímélte a történelem. Napóleon hadai után az 1848-49-es szabadságharcban magyar szabadcsapatok vonultak itt keresztül, akikről csak annyit jegyeztek fel, hány akó bor és birka kellett nekik. A zirci ciszterek nehéz éveit 1950 után jötték.

Az egykori télikertben (régőbbi nevén: narancsházban) berendezett kiállítás bemutatja a ciszterci rend 12. században megindult és 200 éven át kitartó tényleg szédítő iramú fejlődését. Csak Magyarországon 18 monostort alapítottak, ám a török hódoltság fizikai valójukban is eltörölte ezeket. A 18. századi újraépítés során Zirc, mint egyetlen önálló apátság vált a rend központjává. Társadalmi szerepvállalásukat ekkor kiterjesztve lelkipásztori, karitatív szociális és oktatási feladatokat is vállaltak. Jelenleg öt nagymúltú gimnáziumot működtet a rend országszerte.

Arborétum: a fák katedrális

Tudtad, hogy Jókai Mór: *Enyim, tied, övé* című regénye itt játszódik a zirci monostorban és a cselekmény az arborétumban kezdődik, ahol 24 szerzetes egymásnak esik és birkózni kezdenek? Az 1875-ben megjelent regény fejezetei megkapó részletességgel írják le a monostor szép tereit, köztük az angolkertet is.

Brisits Frigyes (1890-1969) ciszterci szerzetestanár gondolatai: „Nem is kert volt ez, hanem fák gótikus katedrális. Amikor végig mentünk fő alléján, mindig úgy éreztük, hogy a világ legszebb dómjának, madárdaltól, harangzúgástól ingó, rengő, reszkető hajójában járunk.” A *Magyar Turista Élet* című újság így

írt 1937-ben: „A természetjárót legjobban megragadja a 38 holdas angol park. Több mint 100 fenyőfajta és 400 lombosfa és bokorfajta van itt összegyűjtve. Eleven múzeum, amelynek anyagát tudós, természetkedvelő szerzetesek gyűjtötték össze, ápták, gondozták hangyaszorgalommal.”

Pannonhalmi Főapátság

Szent Márton-bazilika

A főapátság jelenlegi, kora gót stílusú háromhajós templomát 1224-ben szentelték fel. Régészeti feltárásokból azt is tudjuk, hogy a mai templom helyén már Szent István korában is egy közel hasonló méretű kőtemplom állt. Az évszázadok során a templombelsőt többször átalakították. Az utolsó felújítás 2012-ben történt, mely során a fő szempont a templom szerzetesi karakterének visszaállítása volt, hiszen a Bazilika az itt élő bencés közösség otthona, közös imádságának helyszíne,

a monostor szíve. A szerzetesek naponta többször imádkoznak itt, és a 13.00 órakor kezdődő napközi imán a látogatók is részt vehetnek.

Könyvtár

A toronnyal közel egyidős könyvtárépület hazánk egyik legszebb klasszicista teremkönyvtárát rejt. A belső tér lenyűgöző díszítése egy bécsi művész, Joseph Klieber munkája. A ma is használatban lévő kódexeket, ősnymtatványokat és régi magyar könyveket rejtő gyűjtemény napjainkban is működik: az állomány folyamatosan gyarapszik, és a könyvek mindenki számára hozzáférhetőek. Napjainkban közel négyszáz-ezer kötetet őriznek e falak között.

Kerengő

A templom déli oldalán, a kolostor közepén található kertet, mely a paradicsom egy kicsiny földi mása, négyszög alakú folyosó fogja körül. A középkorban erről a folyosóról nyíltak a közösségi termek. A kerengő mai, késő gótikus formája az 1486-ban befejezett felújítás eredménye. A kerengőt a templommal összekötő díszes kapu (Porta Speciosa) egy késő román béli kapuzat, a kapu feletti festményen a monostor védőszentjét, Szent Mártont ábrázolták. A kerengő északnyugati sarkán található az 1890-es években épített és Róth Miksa üvegablakaival díszített Szent István-kápolna.

Altemplom

Az épületegyüttes legrégebbi, egységesen megmaradt része a 13. század elejéről. Kérésére itt temették el Stefánia belga királyi hercegnőt (1945) és második férjét, Lónyai Elemér herceget (1946). Habsburg Ottó halála után (2011) szívurnáját az altemplom közepén helyezték örök nyugalomra. A két lejárati közötti falszakaszon található falfülke mögött a hagyomány szerint Szent István pannonhalmi trónusát őrzik.

Kincstár

Valóságos időutazás helyszíne a Pannonhalmi Főapátsági Kincstár, ahol megtalálhatóak a monostor szakrális emlékei. Egyebek mellett az egyes történelmi eseményekhez köthető ajándéktárgyak, az apáti ékszerek és óragyűjtemények kiemelkedő darabjai, valamint a rend fennállásának 700 éves jubileumához kapcsolódó emlékek is.

Nyúl

Pincesor

A nyúli pincesor nem csak a régiónak, de Magyarországnak is egyedülálló attrakciója. Az egymás mellett sorakozó borospincék kiemelkedő látvány nyújtanak az ide érkezőknek, így sokan szeretik akár fotózási helyszíneként is meglátogatni. A pincesor főutcáján a már restaurált borospincéket

tekinthetik meg, de vannak olyan többszáz éves pincék is, melyek a domboldal falában találhatóak, csupán csak ajtajuk látszik. Nyúl településen és annak környékén már több mint ezer éve foglalkoznak szőlőtermesztéssel. A település magában azért is kiemelkedő, mert itt húzódik Európa egyik legnagyobb homokkőben kialakult szurdokvölgye, a Szurdik-völgy. A völgyben több borospincét alakítottak ki, melyek akár 30 méterre is benyúlhatnak. Történelmi érdekesség, hogy 1809-ben a kismegyeri csata során ezekbe a pincékbe ejtettek foglyul közel 120 osztrák katonát, akiket egy bátor, helybeli hölgy mentett meg a kivégzéstől, melynek következtében a katonák hazajuthattak. A pincesor legnépszerűbb pincéje, a Sárkánylik megközelítőleg 500 éves lehet, akkoriban dézsma-pinceként szolgált, vagyis itt kapott helyet a hegyközség egyházi birtokosai által beszolgáltatott tizede.

Lilla-hegyi kilátó

A 2018-ban átadott Lila-hegyi kilátó páratlan panorámát nyújt a méltatlanul ismeretlen Sokoróra, sőt, tiszta időben a Gerecsétől egészen az Alpokaljáig pásztázhatjuk a tájat.

A Sokorói-, vagy más néven Pannonhalmi-dombság három dombsorból áll: Pannonhalma, Ravazd-Csanaki vonulat, Szemere. Ezek közül a középső a leghosszabb, a legszélesebb, és a közeli Szent Pál-hegy 316 magas

csúcsával egyben a legmagasabb is. A 313 méter magas Lila-hegy tehát dobogós, bár erről a kilátónál is olvasható helyi legenda szerint a helyiek is tehetnek, akik egy furcsa, a szomszéd faluval történt versengés eredményeképpen hordták ide át a földet a magasabbnak hitt szomszédos hegyről, az URH antennákkal tűzdelt Hegyesmagasról.

A hegy tetején 1977 óta egy vasbeton geodéziai torony állt, amelyre erősen ráfért a felújítás, mígnem 2018-ban a fenntartó Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. a torony átalakítása mellett döntött, a betontorony külső faburkolatot kapott. A 14 méter magasságban lévő kilátószintről jól átlátjuk az ismeretlen sokorói tájat, benne Pannonhalmával és a Sokoró középső vonulatának alattunk hullámzó, zárt, meglehetősen nagy erdőtömbjével. De látszik természetesen a közeli Győr és a Kisalföld, sőt, távolabb tekintve, tiszta időben kivehető a Bakony vonulata, a Vértes, a Gerecse és a Soproni-hegység is.

A kilátó napelemes kivilágítást kapott, ami sötétedéskor kapcsol be, mi több, a torony belsejében a környékre jellemző állat- és növényfajokat mutat be pár művészi graffiti. A kilátó közelében padokat és ismeretterjesztő táblákat is találunk.